

Łódź, dnia 2 czerwca 2017 roku

Pan
Jacek Reszelewski
Wójt Gminy Białaczów

WK-602/36/2017

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 561) informuję, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Urzędzie Gminy w Białaczowie¹. Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z 2015 roku, dotyczące przede wszystkim: kontroli finansowej, prowadzenia rachunkowości, sporządzania sprawozdań finansowych, gospodarki kasowej, realizacji dochodów z podatków i opłat lokalnych, realizacji dochodów z majątku, udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, wydatków osobowych, udzielania zamówień publicznych, wydatków inwestycyjnych oraz ewidencji i inwentaryzacji majątku. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały przede wszystkim z nieznamomości przepisów, ich wadliwej interpretacji, niedostatecznego nadzoru ze strony kierownictwa. Wykazane uchybienia i nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności:

I.

W zakresie kontroli wewnętrznej

Stwierdzono, że na poddanych kontroli dowodach księgowych nie umieszczono adnotacji potwierdzającej, że zakupu dokonano zgodnie z ustawą o zamówieniach publicznych lub że zakup nie podlega przepisom ww. ustawy, niezgodnie z

¹ Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w dniach 28 grudnia 2016 roku – 28 lutego 2017 roku. Protokół podpisano w dniu 10 kwietnia 2017 roku.

zasadami określonymi w § 5 instrukcji obiegu i kontroli dokumentów wprowadzonej zarządzeniem nr 13/2011 Wójta Gminy z dnia 17 lutego 2011 roku.

W zakresie zaciągniętych kredytów i pożyczek

Stwierdzono, że Wójt Gminy Białaczów zawierając w dniu 31 grudnia 2015 roku umowę pożyczki i dotacji z WFOŚiGW w Łodzi nr 971/OA/P/2015 na kwotę 390.400,00 zł nie posiadał upoważnienia Rady Gminy Białaczów do zaciągnięcia powyższego zobowiązania. Na dzień zawarcia umowy obowiązywały limity zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów określone w uchwale Rady Gminy Białaczów z dnia 30 grudnia 2015 roku nr XVIII/96/2015, w następujących wysokościach:

- na finansowanie przejściowego deficytu budżetu do kwoty 1.000.000,00 zł,
- na finansowanie planowanego deficytu budżetu do kwoty 1.960.473,13 zł, w tym na wyprzedzające finansowanie do kwoty 1.149.171,00 zł (czyli limit zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek innych niż na wyprzedzające finansowanie wynosił 811.302,13 zł),
- koszty obsługi zaciągniętych zobowiązań - 10.000,00 zł.

Wcześniej, to jest w dniu 23 grudnia 2015 roku Gmina zawarła umowę kredytu do kwoty 950.000,00 zł na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu Gminy Białaczów, a zatem na dzień 31 grudnia 2015 roku limit zobowiązań został już wyczerpany.

Zgodnie z art. 91 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, suma zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań z wyemitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, nie może przekroczyć kwoty określonej w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego. Z wyjaśnienia udzielonego przez Skarbnika Gminy Białaczów wynika, że w dniu 28 grudnia 2015 roku wpłynęło pismo z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi o przyznaniu pożyczki i wyznaczeniu terminu do podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2015 roku. Uchwała w sprawie zmian w budżecie podjęta w dniu 30 grudnia 2015 roku przygotowana została wcześniej i nie uwzględniała informacji z WFOŚiGW w Łodzi. Wójt podpisując umowę pożyczki działał w interesie gminy, bowiem pożyczka została udzielona na preferencyjnych warunkach, a w przypadku terminowej spłaty 50% zobowiązania, można ubiegać się o umorzenie niespłaconej kwoty pożyczki, tj. 195.200,00 zł

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości

1. Stwierdzono, że na koncie 030 - długoterminowe aktywa finansowe –jednostka wykazywała udziały w Opoczyńskim Rynku Rolnym na kwotę 45.000,00 zł. Jak wynika z wyjaśnienia Skarbnika Gminy, Opoczyński Rynek Rolny został zlikwidowany i wykreślony z Krajowego Rejestru Przedsiębiorców w dniu 23 listopada 2005 roku. Zatem zapisy w ewidencji księgowej nie odzwierciedlały stanu rzeczywistego, niezgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości. W

trakcie kontroli Skarbnik Gminy zobowiązał się do wysięgowania i zaliczenia w straty ww. kwoty.

2. Stwierdzono, że na koncie 909 - rozliczenia międzyokresowe nie ujęto odsetek od umowy kredytu zawartej w dniu 23 grudnia 2015 roku. Kwota odsetek - 113,89 zł, którą bank wskazał w potwierdzeniu salda dotyczyła okresu od dnia zawarcia umowy do dnia 31 grudnia 2015 roku. Z załącznika nr 2 Plan kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity z 2013 roku, Dz.U. poz. 289 ze zm.) wynikało, że na stronie Wn konta 909 ujmuje się w szczególności koszty finansowe stanowiące wydatki przyszłych okresów (np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek w korespondencji z kontami 134 lub 260). Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 909 powinna umożliwiać ustalenie stanu rozliczeń międzyokresowych według ich tytułów.
3. W okresie objętym kontrolą ewidencję analityczną do kredytów i pożyczek prowadzono w podziale na podmioty udzielające kredytów lub pożyczek. Z uwagi na okoliczność, że zaciągnięto trzy kredyty w Banku Spółdzielczym w Opcznie oraz trzy pożyczki w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska, a także dwie pożyczki na wyprzedzające finansowanie w Banku Gospodarstwa Krajowego, sposób prowadzenia ewidencji analitycznej uniemożliwiał uzgodnienie zadłużenia wynikającego z zawartych umów. Według załącznika nr 2 Plan kont dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity z 2013 roku Dz.U. poz.289 ze zm.), ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 134 powinna umożliwiać ustalenie stanu zadłużenia według umów kredytowych. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 260 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zobowiązań z poszczególnymi kontrahentami według tytułów zobowiązań. Ewidencja analityczna w podziale na umowy kredytowe i pożyczkowe została założona od 2017 roku.
4. Stwierdzono przypadki ujmowania pod jedną pozycją księgową kilku dowodów, co stanowiło naruszenie art. 20 ust.1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić z postaci zapisu każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym.
5. Ustalono, że w jednym przypadku zapłacono za fakturę VAT na kwotę 382,41 zł po terminie określonym przez kontrahenta, niezgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, według którego

wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

6. W zakresie poprawności danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-27S i Rb-PDP na dzień 31 grudnia 2015 roku stwierdzono, że nieprawidłowo:

- wykazano w kolumnie Skutki obniżenia górnych stawek podatkowych w rozdziale 75615 §0340 kwotę 20.653,14 zł, (powinna być wykazana kwota 21.804,39 zł - za mało o 1.151,25 zł). Ustalono, iż powyższa nieprawidłowość wynikała z braku ujęcia do wyliczenia ww. skutków dwóch pojazdów transportowych, tj. ciągnika siodłowego o numerze rejestracyjnym (...) ² (skutek obniżenia górnych stawek podatku za 2015 rok wyniósł 521,25 zł) oraz naczepy ciężarowej o numerze rejestracyjnym (...) ³ (skutek obniżenia górnych stawek podatku za 2015 rok wyniósł 630,00 zł);

- w kolumnie Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa obliczone za okres sprawozdawczy w zakresie rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności, zwalniania z obowiązku pobrania lub ograniczenia poboru w rozdziale 75615 §0310 wykazano kwotę 104.659,75 zł, (powinno być 5.698,10 zł - wykazano za dużo o 98.961,65 zł), natomiast w rozdziale 75616 §0320 wykazano kwotę 14.371,10 zł, (powinno być 7.475,40 zł - wykazano za dużo o 6.895,70 zł). Powyższe było skutkiem nieprawidłowego wykazania kwoty wynikającej z decyzji nr 3120.2.3/2013 z dnia 6 września 2013 roku w sprawie rozłożenia zaległości podatkowej na raty oraz z błędnego wykazania skutków rozłożenia na raty zaległości podatkowych wynikających z decyzji nr 3124-3.10/2015 z dnia 9 października 2015 roku (w nieprawidłowym paragrafie oraz bez pomniejszenia wysokości skutków o dokonane w 2015 roku wpłaty rat).

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zawartej w załączniku nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1015) - w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy” w zakresie rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności podatku, zwolnienia z obowiązku pobrania bądź ograniczenia poboru – wykazuje się kwoty dotyczące skutków decyzji organów podatkowych za okres sprawozdawczy. Skutki wykazane w tej kolumnie powinny wynikać z decyzji organu podatkowego, zarówno w zakresie bieżących, jak i zaległych należności.

² Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

W przypadku podjęcia przez organ podatkowy decyzji o odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty zapłaty podatku lub zaległości podatkowej, skutki finansowe wynikające z tych decyzji powinny być wykazywane za kolejne okresy sprawozdawcze w roku, w którym została wydana decyzja.

W zakresie gospodarki kasowej

1. Stwierdzono, że w raportach kasowych brak było wskazania numeru i dowodu źródłowego oraz osoby od której pochodziła wpłata. Ponadto zapisy w urządzeniach księgowych dotyczące operacji kasowych dokonywane były w zbiorczej kwocie według klasyfikacji budżetowej, przy czym w sporządzonym raporcie kasowym wymieniano pojedyncze wpłaty. Według art. 20 ust. 3 ustawy o rachunkowości, podstawą zapisów mogą być również sporządzone przez jednostkę dowody księgowe zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione. Zatem ujmowanie w księgach rachunkowych kwot zbiorczych pogrupowanych według klasyfikacji budżetowej było działaniem nieprawidłowym.
2. Stwierdzono przypadki braku ewidencjonowania na koncie 234 - pozostałe rozrachunki z pracownikami, faktur VAT zapłaconych przez pracowników. Z przepisów rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej wynikało, że konto 234 służy do ewidencji należności, roszczeń i zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia. Na stronie Wn konta 234 ujmuje się w szczególności: wypłacone pracownikom zaliczki i sumy do rozliczenia na wydatki obciążające jednostkę, należności od pracowników z tytułu dokonanych przez jednostkę świadczeń odpłatnych, należności z tytułu pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, należności i roszczenia od pracowników z tytułu niedoborów i szkód, zapłacone zobowiązania wobec pracowników. Na stronie Ma konta 234 ujmuje się w szczególności: wydatki wyłożone przez pracowników w imieniu jednostki, rozliczone zaliczki i zwroty środków pieniężnych, wpływy należności od pracowników.
3. Stwierdzono, że w kartotekach dochodów z tytułu opłat za wodę oraz ścieki prowadzonych dla poszczególnych odbiorców brak było opisu operacji, daty przypisu i odpisu. Nie było zatem możliwości przedstawienia danych wynikających z kartotek w podziale na okresy sprawozdawcze (miesięczne, kwartalne, roczne). Kartoteka odbiorcy zawierała bowiem informacje od początku jej założenia – ujmowane narastająco. Powyższy sposób prowadzenia ewidencji dochodów z tytułu sprzedaży wody i odbioru ścieków nie spełniał wymogów ewidencji analitycznej do konta 221. Z treści art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości wynika, że konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej, prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek

(zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej.

W zakresie Wieloletniej Prognozy Finansowej

1. Stwierdzono, że jednostka w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2017 – 2029 przyjętej uchwałą Rady Gminy Białaczów nr XXX/153/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku zaplanowała w latach 2018-2019 kwotę odsetek w wielkościach nierealnych (nieproporcjonalnych do kwoty długu). Z informacji sporządzonej przez Skarbnika Gminy wynikało, że kwota odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek w 2019 roku została niedoszacowana. Nieprawidłowości w planowaniu dotyczyły również wydatków bieżących oraz dochodów majątkowych. Podczas trwania czynności kontrolnych w dniu 20 lutego 2017 roku jednostka przyjęła WPF, w którym urealniła kwoty wydatków i dochodów.
2. Ustalono, że w Wieloletniej Prognozie Finansowej na lata 2017 – 2029 przyjętej uchwałą Rady Gminy Białaczów nr XXX/153/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku dochody majątkowe w latach 2017-2022, 2025, 2028 zaplanowano nie wskazując możliwości ich osiągnięcia. Objaśnienia do WPF nie zawierały uzasadnienia zaplanowanych wysokości dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje. W kilku latach budżetowych jednostka zaplanowała spadek wydatków bieżących w porównaniu do roku poprzedniego (np. w 2018 roku – spadek o 279.680,00 zł w porównaniu do roku 2017, w 2023 roku - spadek o 277.970,00 zł w porównaniu do roku 2022). W objaśnieniach do WPF nie wskazano, z czego wynika planowane zmniejszenie wydatków bieżących w wymienionych latach budżetowych. Zauważyć należy, że zgodnie z art.226 ust.1 i 2a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych - wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna, a dołączone do WPF objaśnienia - uzasadniać przyjęte wartości.
3. Stwierdzono, że w załączniku nr 2 do Wieloletniej Prognozy Finansowej przyjętej uchwałą nr XXX/153/2016 z dnia 29 grudnia 2016 roku Rady Gminy Białaczów limit zobowiązań dla poszczególnych zadań określono w wysokości limitu wydatków na 2017 rok i lata następne. Ustalony w ten sposób limit zobowiązań nie uwzględniał umów zawartych na realizację zadań. Powyższą nieprawidłowość usunięto uchwałą z dnia 20 lutego 2017 roku nr XXXII/165/2017 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej.

W zakresie dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych

1. Stwierdzono, że dwaj podatnicy – osoby prawne o numerach kont podatkowych: (...) ⁴, złożyli w 2016 roku deklaracje na drukach niezgodnych z

⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

wzorami określonymi w załącznikach do uchwały nr XVII/93/2015 z dnia 18 grudnia 2015 roku Rady Gminy Białaczów w sprawie określenia wzoru: informacji w sprawie podatku od nieruchomości, informacji w sprawie podatku rolnego, informacji w sprawie podatku leśnego, deklaracji na podatek od nieruchomości, deklaracji na podatek rolny oraz deklaracji na podatek leśny. Złożenie deklaracji na formularzu według wzoru innego niż ustalony uchwałą rady gminy nie stanowiło wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 6 ust. 9 pkt 1 w zw. z ust. 13 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U z 2016 r., poz. 716 ze zm.). Złożenie przewidzianej w tym przepisie deklaracji oznacza złożenie deklaracji na podatek od nieruchomości zgodnej ze wzorem ustalonym przez radę gminy. W rezultacie zadeklarowanie przez podatnika podatku od nieruchomości danych dotyczących przedmiotu opodatkowania umożliwiających wymiar i pobór podatku na formularzu niezgodnym z wzorem ustalonym przez radę gminy nie jest wywiązaniem się z obowiązku złożenia deklaracji. Organ podatkowy nie wezwał wskazanych podatników na podstawie art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 613 ze zm.) do złożenia deklaracji na podatek od nieruchomości na formularzach zgodnych z wzorem ustalonym przez radę gminy.

2. Stwierdzono przypadki zaniechania naliczenia przez organ podatkowy odsetek za zwłokę od nieterminowej wpłaty podatku. Zgodnie z przepisami ustawy Ordynacja podatkowa - od zaległości podatkowych naliczane są odsetki za zwłokę od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku lub terminu, w którym płatnik lub inkasent był zobowiązany dokonać wpłaty podatku na rachunek organu podatkowego. Odsetki za zwłokę wpłacane są bez wezwania organu podatkowego, a jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę w stosunku takim, w jakim w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę. Opisana sytuacja dotyczyła np. podatnika podatku od nieruchomości – osoby fizycznej o numerze konta (...) ⁵.
3. Stwierdzono, że decyzje zmieniające roczny wymiar zobowiązania podatkowego księgowane były na kontach analitycznych podatników pod datą wydania decyzji zmieniającej, a nie pod datą jej doręczenia. Zgodnie z art. 212 Ordynacji podatkowej organ podatkowy, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia, a decyzje, o których mowa w art. 67d, wiążą organ podatkowy od chwili ich wydania. Zauważyć ponadto należy, że zgodnie z §4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 roku w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego - podstawę do udokumentowania przypisów lub odpisów stanowią decyzje.

4. Ustalono, że podatnikowi o numerze konta podatkowego (...) ⁶ decyzją nr OS.IV.7511/8/04 z dnia 30 sierpnia 2004 roku udzielono koncesji na wydobycie kruszywa naturalnego - piasków budowlanych metodą odkrywkową na działce (...) ⁷. W decyzji określono, że wydobycie rozpocznie się nie później niż w dniu 1 października 2004 roku. Wg koncesji obszar górniczy wynosił 19864m². Decyzją nr GP.6122.5.2011 z dnia 20 czerwca 2011 roku Starostwo Powiatowe w Opocznie określiło wodny kierunek rekultywacji dla terenów poeksploatacyjnych (...) ⁸ oraz określiło termin zakończenia rekultywacji na dzień 31 grudnia 2016 roku. Decyzją z dnia 24 listopada 2011 roku nr GP.6522.II.25.2011 Starostwo Powiatowe w Opocznie stwierdziło wygaśnięcie koncesji udzielonej przez Starostę Opoczyńskiego z dnia 30 sierpnia 2004 roku. Podatnik w informacji z dnia 29 sierpnia 2006 roku (brak daty wpływu) zgłosił do opodatkowania podatkiem od nieruchomości z działalności gospodarczej cały obszar górniczy (...) ⁹. Według kolejnej informacji - z dnia 14 stycznia 2010 roku - podatnik nie wykorzystywał gruntów do prowadzenia działalności gospodarczej. (...) ¹⁰. Zauważyć należy, iż w kwestii opodatkowania gruntów, które aktualnie nie służą pozyskaniu kopalin i podlegają rekultywacji istnieje utrwalona linia orzecznicza sądów administracyjnych, zgodnie z którą działalność gospodarcza w zakresie wydobywania kopalin obejmuje również rekultywację gruntów po wyczerpaniu złoża (np. I SA/Bd 416/14 – LEX nr 1497332). Do czasu zakończenia rekultywacji stwierdzonej ostateczną decyzją właściwego

⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁸ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁹ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w deklaracji podatkowej i innych dokumentach składanych przez podatników). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

¹⁰ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 3 (dane zawarte w aktach postępowania podatkowego, kontroli podatkowej) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

organu administracyjnego grunty te są nie tylko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, ale także faktycznie zajęte na jej prowadzenie (I SA/Gd 1377/12 - LEX nr 1368375).

5. Stwierdzono, że w przypadku decyzji nr 3124-3.10/2015 z dnia 9 października 2015 roku organ podatkowy rozkładając na raty zaległość podatkową w wysokości 14.371,10 zł nie dokonał rozłożenia na raty odsetek od wskazanej zaległości podatkowej w kwocie 7.672,60 zł, niezgodnie z art. 67a §1 pkt 2 Ordynacji podatkowej (w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania decyzji). Według powołanego przepisu, organ podatkowy, na wniosek podatnika, z zastrzeżeniem art. 67b, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może odroczyć lub rozłożyć na raty zaległość podatkową wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki określone w decyzji, o której mowa w art. 53a.
6. W zakresie windykacji zaległości podatkowych w podatku od nieruchomości od osób fizycznych stwierdzono, że w kilku przypadkach nie wystawiono tytułów wykonawczych po bezskuteczności upomnienia, a w szeregu przypadkach zarówno upomnienia o zapłatę, jak i tytuły wykonawcze, wystawiono z opóźnieniem (poszczególne przypadki wskazano w protokole kontroli). Zgodnie z § 1, 5, 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 maja 2014 roku w sprawie trybu postępowania wierzycieli należności pieniężnych przy podejmowaniu czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 656) - wierzyciel był obowiązany do systematycznej kontroli terminowości zapłaty należności pieniężnych. Wierzyciel niezwłocznie doręczał zobowiązanemu upomnienie oraz wystawiał tytuł wykonawczy, w przypadku gdy łączna wysokość należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej przekroczyła dziesięciokrotność kosztów upomnienia albo gdy okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej był krótszy niż 6 miesięcy.

W zakresie dochodów z majątku gminy

1. Wójt Gminy Białaczów nie sporządził planu wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości, co było wymagane przez art. 23 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 ze zm.).
2. Stwierdzono, iż od 1 stycznia 2016 roku dochody z tytułu użytkowania wieczystego klasyfikowane były błędnie w § 0470 – wpływy z opłat za trwałe zarząd, użytkowanie i służebności, zamiast w § 0550 – wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm.).
3. Jak ustalono, Gmina Białaczów dokonując wypowiedzenia w 2014 roku wysokości dotychczasowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego

dokonała jednocześnie zmiany stawki procentowej. Powyższe dotyczyło m.in. stawki procentowej określonej w decyzji nr 2/96 z dnia 18 marca 1996 roku - zmieniono stawkę w wysokości 3% (pozostałe nieruchomości gruntowe) na 1% (nieruchomości gruntowe oddane na cele rolne), niezgodnie art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 ze zm.), według którego wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej podlega aktualizacji nie częściej niż raz na 3 lata, jeżeli wartość tej nieruchomości ulegnie zmianie, a zaktualizowaną opłatę roczną ustala się przy zastosowaniu dotychczasowej stawki procentowej, od wartości nieruchomości określonej na dzień aktualizacji opłaty. Stawki procentowe opłat za użytkowanie wieczyste gruntu mogą być zmienione odrębnie na podstawie przepisów art. 73 ust. 2 i 2a ustawy o gospodarce nieruchomościami w przypadku, gdy po oddaniu nieruchomości gruntowej w użytkowanie wieczyste nastąpi trwała zmiana sposobu korzystania z nieruchomości, powodująca zmianę celu, na który nieruchomość została oddana w użytkowanie wieczyste. Zgodnie z art. 73 ust. 2 ww. ustawy przy dokonywaniu zmiany stawki procentowej stosuje się tryb postępowania określony w art. 78-81. Zatem, pomimo tego że tryb postępowania w przypadku aktualizacji opłat rocznych i w przypadku zmiany stawek procentowych regulują te same przepisy, to jednak podstawy prawne obu zmian są różne, a postępowania w obu sprawach są odrębne (i oparte na innych przesłankach).

Zarówno w przypadku opisanym powyżej, jak i w innych - wskazanych w protokole kontroli - nie nastąpiła trwała zmiana sposobu korzystania z nieruchomości, powodująca zmianę celu, który został określony jako podstawowy w umowie o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste, czyli nie było podstaw do zmiany stawki procentowej opłaty rocznej oraz zastosowania art. 73 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

4. Stwierdzono, iż w aktach trzech użytkowników wieczystych, którym wypowiedziano dotychczasową wysokość opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego brak było potwierżeń doręczenia oświadczenia o wypowiedzeniu. Zauważyć należy, że wypowiedzenie, które w świetle przepisów kodeksu postępowania administracyjnego nie zostało prawidłowo doręczone, zostanie w razie złożenia odwołania do SKO uznane za nieskuteczne.
5. Ustalono, że w przypadku dochodów z tytułu użytkowania wieczystego ręczne karty kontowe prowadzono dla poszczególnych działek oddanych w użytkowanie wieczyste, a nie dla określonych użytkowników wieczystych. Ręczne karty kontowe stanowiły ewidencję pomocniczą do konta 221 - należności z tytułu dochodów budżetowych, prowadzonego komputerowo. Powyższe działanie jednostki było niezgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 760), stosownie do postanowień którego

ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których dotyczą.

6. Od 2007 roku Gmina Białaczów nie posiada wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, niezgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity Dz.U. z 2016 r., poz. 1610 ze zm.).

Brak uchwały w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy stwierdzono już w trakcie poprzedniej kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi Po otrzymaniu wystąpienia pokontrolnego z dnia 6 sierpnia 2013 roku, ze stosownym wnioskiem pokontrolnym, ówczesny Wójt Gminy Białaczów – Jan Jóźwik zapowiedział w najbliższym okresie uchwalenie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy. Pomimo tej deklaracji uchwała w przedmiotowej sprawie nie została podjęta.

7. Stwierdzono przypadki zaniechania egzekwowania odsetek z tytułu nieterminowych wpłat należności z tytułu czynszu najmu, co stanowiło naruszenie art. 481 §1 Kodeksu cywilnego, z którego wynika, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada.
8. W zakresie kontroli umów najmu świetlic wiejskich stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- w dwóch przypadkach zastosowano nieprawidłową stawkę opłaty za wynajem świetlicy wiejskiej w Białaczowie, tj. zastosowano stawkę 200 zł, zamiast 1.500 zł. Obie umowy najmu świetlicy w Białaczowie zostały zawarte na okres 4 dni (umowa z dnia 29 grudnia 2015 roku na okres od 30 grudnia 2015 roku do 2 stycznia 2016 roku i umowa z dnia 3 lutego 2016 roku na okres od 5 do 8 lutego 2016 roku). Zgodnie z Tabelą nr 1 do Regulaminu określającego zasady, tryb i opłaty z korzystania ze świetlic wiejskich na terenie Gminy Białaczów uchwalonego uchwałą nr X/58/2015 z dnia 30 czerwca 2015 roku, wysokość opłat za korzystanie ze świetlicy wiejskiej w Białaczowie wynosiła odpowiednio: stawka godzinowa – (spotkania, szkolenia, prezentacje) – 50 zł/za godzinę, imprezy, przyjęcia okolicznościowe (wynajem świetlicy do trzech dni) – 200 zł oraz imprezy okolicznościowe (wynajem świetlicy do 6 dni) – 1.500 zł. W związku z powyższym, wysokość opłat za wynajem świetlicy w Białaczowie w ww. przypadkach powinna zostać ustalona w wysokości 1.500 zł;
- w odniesieniu do objętych kontrolą umów najmu świetlic wiejskich jednostka nie wystawiała faktur VAT oraz nie sporządzała protokołów zdawczo-odbiorczych, niezgodnie z zapisami ww. Regulaminu. Według pkt 11 Regulaminu, opłata z tytułu najmu świetlicy wiejskiej jest każdorazowo płatna na podstawie faktury VAT wystawionej przez Gminę, a zgodnie z pkt 20 Regulaminu świetlicę udostępnia Opiekun świetlicy po podpisaniu protokołu zdawczo—odbiorczego.

Stwierdzono ponadto, że stosownie do pkt 7 Regulaminu, bieżące zarządzanie świetlicą należy do Opiekuna świetlicy, wskazanego przez Wójta, a najem/użyczenie świetlicy następuje na podstawie zawartej umowy najmu lub użyczenia między Najemcą a Wynajmującym bądź Użyczającym i Biorącym w Użyczenie po uprzednim uzgodnieniu z Opiekunem świetlicy. Niezgodnie z przytoczonym zapisem świetlice (poza świetlicą w Białaczowie) nie posiadały Opiekuna wskazanego przez Wójta Gminy;

- w objętych kontrolą umowach termin wnoszenia opłat za najem świetlicy został określony niezgodnie z pkt 18 Regulaminu, według którego w przypadku najmu świetlic na organizację przyjęcia weselnego najemcy zobowiązani są do zapłaty czynszu nie później niż 1 miesiąc przed planowaną datą uroczystości, uroczystości innego rodzaju - nie później niż 3 dni przed datą uroczystości, a w przypadku uroczystości związanych z okolicznościami, których nie da się przewidzieć (np. konsolacje) – najpóźniej w dniu uroczystości.

9. Stwierdzono, że oddając w dzierżawę w 2015 roku część działki o numerze 372 położonej w Białaczowie oraz w 2016 roku część działki o numerze 357 położonej w Parczówku (umowy dzierżawy zawarte na czas oznaczony powyżej 3 miesięcy) jednostka nie sporządziła i nie podała do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę, niezgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

10. Na kwotę zaległości w wysokości 8.428 zł z tytułu czynszu dzierżawnego na dzień 31 grudnia 2015 roku dla konta o nr 2/2015 składały się zaległości za miesiące od lutego do grudnia 2013 roku na łączną kwotę 4.000,00 zł oraz od stycznia do grudnia 2014 roku na łączną kwotę 4.428 zł. Zauważyć należy, że w odniesieniu do zaległości z 2013 roku upłynął już 3-letni termin przedawnienia (zgodnie z art. 118 Kodeksu cywilnego, jeżeli przepis szczególnie nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata). Świadczenia okresowe to świadczenia powtarzające się, które dłużnik powinien spełniać w pewnych ustalonych odstępach czasu, np. świadczenia z tytułu umowy najmu, dzierżawy, użytkowania wieczystego.

Do przedawnienia zaległości z tytułu czynszu dzierżawnego doszło wskutek zaniechania podejmowania czynności windykacyjnych w stosunku osoby zobowiązanej w okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2015-2016. Analogiczną nieprawidłowość stwierdzono w stosunku do zaległości z tytułu użytkowania wieczystego (konto nr 1 – kwota przedawnionych zaległości na dzień 31.12.2016 roku wyniosła 2.230,35 zł)

W zakresie wydatków osobowych

1. Stwierdzono, że w jednym przypadku ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy został ustalony i wypłacony w zaniżonej wysokości - o kwotę 478,80 zł. Pracownikowi - zatrudnionemu w okresie od dnia 1 marca 2007 roku do dnia 20 października 2015 roku - wypłacono w

2015 roku ekwiwalent za 21 dni niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego. Wynagrodzenie będące podstawą do wypłaty ekwiwalentu wynosiło: 2.400 zł wynagrodzenia zasadniczego + 480 zł (20% dodatku za wysługę lat), czyli łącznie 2.880 zł. Kontrolowana jednostka dokonała wyliczenia wysokości ekwiwalentu w następujący sposób: $2.400 \text{ zł} : 21 \text{ (współczynnik)} = 114,29 \text{ zł} : 8 \text{ godzin} = 14,29 \text{ zł/za 1 godzinę}$; $14,29 \text{ zł} \times 168 \text{ godzin} = 2.400,72 \text{ zł}$. Kwota wyliczona przez jednostkę została pracownikowi wypłacona w dniu 30 października 2015 roku. Kontrolujący ustalili, że prawidłowo ustalona kwota ekwiwalentu powinna wynieść 2.879,52 zł. Bowiem zgodnie z art. 171 §1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1666 ze zm.) - w przypadku niewykorzystania przysługującego urlopu w całości lub w części z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracownikowi przysługuje ekwiwalent pieniężny, który powinien być ustalany zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. z 1997 r., nr 2 poz. 14 ze zm.). Według §14 ww. rozporządzenia, ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy ustala się stosując zasady obowiązujące przy obliczaniu wynagrodzenia urlopowego, ze zmianami określonymi w §15-19, zgodnie z §15 - składniki wynagrodzenia określone w stawce miesięcznej w stałej wysokości uwzględnia się przy ustalaniu ekwiwalentu w wysokości należnej w miesiącu nabycia prawa do tego ekwiwalentu. Zatem należny ekwiwalent należało wyliczyć w sposób następujący: $2.880 \text{ zł} : 21 \text{ (współczynnik)} = 137,14 \text{ zł} : 8 \text{ godzin} = 17,14 \text{ zł/za 1 godzinę}$, $17,14 \text{ zł} \times 168 \text{ godzin} = 2.879,52 \text{ zł}$. W trakcie kontroli - w dniu 27 lutego 2017 roku jednostka dokonała wypłaty różnicy należnego ekwiwalentu w wysokości 478,80 zł.

2. Ustalono, że w dniu 28 kwietnia 2016 roku wypłacono pracownikowi odprawę emerytalną - po 10 dniach od przejścia pracownika na emeryturę, niezgodnie z §9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1786). Według powołanego przepisu, jednorazowa odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy jest wypłacana w dniu ustania stosunku pracy. Roszczenie o wypłatę odprawy emerytalnej staje się wymagalne od dnia rozwiązania stosunku pracy. Niedotrzymanie ww. terminu powoduje, że pracownik ma prawo domagać się od pracodawcy odsetek za zwłokę.

W zakresie inwentaryzacji

Stwierdzono, że na dzień 31 grudnia 2015 roku inwentaryzację budynków, dróg, środków transportu oraz środków trwałych zaliczonych do grupy III, IV, V, VII i VIII o łącznej wartości 28.777.722,56 zł przeprowadzono poprzez przepisanie do arkuszy spisowych danych dotyczących ww. środków trwałych z ksiąg inwentarzowych, Powyższy sposób postępowania był niezgodny z metodami inwentaryzacji wskazanymi w art. 26 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości.

Nadto ustalono, że inwentaryzacja gruntów polegała na porównaniu stanu księgowego z odpowiednimi dokumentami geodezyjnymi, tj. z wypisami z rejestru gruntów - w odniesieniu do powierzchni gruntów, bez weryfikacji wartości tych składników majątkowych. Według ewidencji księgowej wartość gruntów na dzień 31 grudnia 2015 roku stanowiła kwotę 1.175.755,04 zł. Zaniechanie weryfikacji wartości inwentaryzowanych składników majątkowych stanowiło naruszenie art. 26 ust.1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym inwentaryzację gruntów przeprowadza się drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

W zakresie wydatków na pomoc finansową udzielaną innym jednostkom samorządu terytorialnego

1. W przypadku umowy zawartej w dniu 26 listopada 2015 roku z Powiatem Opoczyńskim na udzielenie pomocy finansowej na zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 3115E i 3116E ul. Świerczewskiego w miejscowości Białaczów. Etap I odcinek od skrzyżowania z ulicą Sobieńską do skrzyżowania z ulicą Polną” na kwotę 78.938,26 zł stwierdzono, że Rada Gminy w Białaczowie nie podjęła uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej. Powyższe było niezgodne z art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 ze zm.), według którego wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach, a w szczególności na pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Analogiczną nieprawidłowość kontrolujący stwierdzili podczas poprzedniej kontroli kompleksowej i dotyczył jej wniosek pokontrolny nr 49 w wystąpieniu pokontrolnym znak W K-602/46/2013 z dnia 6 sierpnia 2013 roku.

2. Ustalono, że umowa zawarta w dniu 26 listopada 2015 roku z Powiatem Opoczyńskim na udzielenie pomocy finansowej na zadanie pn. „Przebudowa drogi powiatowej nr 3115E i 3116E ul. Świerczewskiego w miejscowości Białaczów. Etap I odcinek od skrzyżowania z ulicą Sobieńską do skrzyżowania z ulicą Polną” na kwotę 78.938,26 zł nie zawierała postanowień wynikających z art. 250 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, tj. terminu i sposobu rozliczenia udzielonej dotacji oraz terminu zwrotu niewykorzystanej części dotacji celowej.
3. Stwierdzono, że w przypadku umowy nr 1/2015 z dnia 26 października 2015 roku zawartej z Powiatem Opoczyńskim w sprawie udzielenia dotacji na „Rozbudowę drogi powiatowej nr 3122E Opoczno-Petrykozy – gr. Powiatu i województwa (Nałęczów). Etap II Parczówek – Petrykozy” Rada Gminy Białaczów uchwałą nr XIV/74/2015 z dnia 29 września 2015 roku wyraziła zgodę na dofinansowanie ww. zadania. Z §2 powyższej uchwały wynikało, iż kwota dofinansowania – 1.000.000 zł zostanie zabezpieczona w budżecie Gminy Białaczów na rok 2016. Ustalono, iż kontrolowana jednostka – przed

zawarciem umowy w sprawie udzielenia dotacji - nie zaplanowała powyższego zadania w wieloletniej prognozie finansowej. (Wydatki z tego tytułu Gmina Białaczów zaplanowała w projekcie budżetu oraz w uchwale budżetowej na rok 2016). Zauważyć należy, że upoważnienie do zawarcia umowy obciążającej wydatkami budżet kolejnego roku wynikać powinno ze stosownych zapisów ujętych w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

W zakresie jednorazowego dodatku dla nauczycieli

Stwierdzono, że sprawozdanie z osiągnięcia przez nauczycieli średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego za 2015 rok nie zostało przedłożone Radzie Gminy Białaczów. Z treści art. 30a ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (tekst jednolity z 2016 poz. 1379 ze zm.) wynika, że organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego przedkłada sprawozdanie z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach i placówkach w terminie 7 dni od jego sporządzenia (między innymi) organowi stanowiącemu tej jednostki samorządu terytorialnego.

II.

Zawiadamiając o powyższych nieprawidłowościach proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu ich usunięcie oraz zapobieżenie ich występowaniu w przyszłości. W tym celu RIO w Łodzi kieruje następujące wnioski pokontrolne:

1. Zapewnić przestrzeganie unormowań wewnętrznych wprowadzonych zarządzeniem Wójta Gminy Białaczów nr 13/2011 z dnia 17 lutego 2011 roku, w sprawie instrukcji obiegu i kontroli dokumentów W opisie dokumentów dotyczących zakupów i dostaw zawierać informacje o zastosowaniu ustawy Prawo Zamówień Publicznych.
2. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek zaciągać w ramach ustalonego w uchwale budżetowej limitu zobowiązań, o którym mowa w art. 212 ust.1 pkt 6 ustawy o finansach publicznych w zw. z art. 91 ust.1 tej ustawy.
3. Doprowadzić saldo konta 030 – długoterminowe aktywa finansowe do zgodności ze stanem rzeczywistym poprzez ujmowanie na tym koncie jedynie faktycznie posiadanych udziałów i akcji.
4. Zapewnić przestrzeganie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności koszty finansowe stanowiące wydatki przyszłych okresów (np. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek w

korespondencji z kontami 134 lub 260) ujmować na koncie 909 - rozliczenia międzyokresowe.

5. Księgi rachunkowe prowadzić zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, w szczególności wynikającymi z art. 20 ust. 1 oraz ust. 3 ww. ustawy.
6. Zapewnić terminowe regulowanie zobowiązań zgodnie z art. 44 ust.3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych
7. Zapewnić prawidłowe sporządzanie sprawozdań Rb-PDP i Rb-27 w zakresie danych dotyczących skutków obniżenia górnych stawek podatkowych oraz skutków decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy Ordynacja podatkowa zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
8. Sporządzić korekty sprawozdań: Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych i Rb-PDP - z wykonania dochodów podatkowych - za 2015 rok, zgodnie z zapisami § 24 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 ze zm.), w związku z nieprawidłowym wykazaniem danych dotyczących skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych oraz skutków finansowych udzielonych ulg i zwolnień przez Radę Gminy. Poprawione sprawozdania przekazać do RIO w Łodzi wskazując przyczyny korekty.
9. Zapewnić objęcie ewidencją konta 234 - pozostałe rozrachunki z pracownikami faktur zakupowych realizowanych przez pracowników jednostki zgodnie z datą przedłożenia przez pracowników.
10. Zapewnić zaprowadzenie ewidencji analitycznej do konta 221 należności z tytułu dochodów budżetowych w sposób umożliwiający dokonywania uzgodnienia zapisów z saldami i zapisami księgi głównej, stosownie do wymogów art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
11. Prognozując wartości w wieloletniej prognozie finansowej wziąć pod uwagę wnioski zawarte w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego, w kontekście wymogu realistyczności prognozy, o którym mowa w art. 226 ust.1 ustawy o finansach publicznych.
12. Zapewnić - stosownie do art. 226 ust. 2a ustawy o finansach publicznych - by sporządzane objaśnienia do wieloletniej prognozy finansowej wskazywały podstawy uzasadniające prognozowanie poszczególnych wartości finansowych w przyjętych wielkościach.
13. Zapewnić przestrzeganie art. 272 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym organy podatkowe pierwszej instancji, z zastrzeżeniem art. 272a, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu sprawdzenie terminowości: składania deklaracji, wpłacania zadeklarowanych podatków, w tym również pobieranych przez płatników oraz inkasentów, stwierdzenie formalnej poprawności dokumentów składanych przez podatników (np. deklaracji podatkowych) i ich zgodności ze stanem faktycznym.

14. Zapewnić dokonywania przypisów i odpisów należności podatkowych w sposób określony rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego.
15. Od nieterminowych wpłat rat podatku naliczać i egzekwować odsetki, przestrzegając art. 55 § 1 i 2 oraz art. 63 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa.
16. Podjąć czynności w celu wyjaśnienia prawidłowości opodatkowania podatnika podatku od nieruchomości wskazanego w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
17. Zapewnić przestrzeganie przepisów Ordynacji podatkowej w zakresie udzielania ulg w zapłacie podatków, a w szczególności rozkładania na raty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę.
18. Bieżąco i terminowo podejmować czynności zmierzające do wyegzekwowania zaległości podatkowych, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 599 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. poz. 2367 ze zm.), w szczególności - zgodnie z §9 rozporządzenia niezwłocznie wystawiać tytuły wykonawczy, w przypadku gdy łączna wysokość należności pieniężnych wraz z odsetkami z tytułu niezapłacenia w terminie należności pieniężnej przekroczy dziesięciokrotność kosztów upomnienia albo gdy okres do upływu terminu przedawnienia należności pieniężnej jest krótszy niż 6 miesięcy.
19. Zapewnić sporządzanie planu wykorzystania zasobu nieruchomości, zgodnie z uregulowaniami art. 23 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 25 ust.1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami.
20. Zapewnić prawidłowe klasyfikowanie dochodów z tytułu użytkowania wieczystego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.
21. W zakresie aktualizacji opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości zapewnić przestrzeganie art. 77 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Podjąć działania w celu prawidłowego ustalenia stawek procentowych opłat z tytułu użytkowania wieczystego z uwzględnieniem uwag zawartych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
22. Zapewnić prawidłowe dokumentowanie doręczeń oświadczeń o wypowiedzeniu dotychczasowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego.
23. Bieżąco i terminowo podejmować czynności windykacyjne mające na celu egzekwowanie zaległości z tytułu czynszu dzierżawnego oraz opłat rocznych od użytkowników wieczystych, zgodnie z art. 42 ust.5 ustawy o finansach publicznych, stosownie do którego - jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Nie

dopuszczać do przedawnienia roszczeń o zapłatę należności z tytułu czynszu dzierżawnego oraz opłat rocznych od użytkowników wieczystych.

24. Zapewnić uchwalanie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, stosownie do wymogu określonego w art. 21 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.
25. Zapewnić egzekwowanie odsetek z tytułu nieterminowych wpłat należności z tytułu czynszu najmu.
26. Zapewnić przestrzeganie Regulaminu określającego zasady, tryb i opłaty za korzystanie ze świetlic wiejskich przyjętego uchwałą nr X/58/2015 Rady Gminy Białaczów z dnia 30 czerwca 2015 roku.
27. Zapewnić przestrzeganie art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zakresie podawania do publicznej wiadomości wykazu nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę.
28. Ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy naliczać i wypłacać zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop.
29. Zapewnić wypłacanie odpraw emerytalnych w dniu ustania stosunku pracy stosownie do postanowień wynikających z §9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.
30. Zapewnić terminową wypłatę odpraw emerytalnych zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.
31. Zapewnić przeprowadzanie inwentaryzacji zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, w szczególności z uwzględnieniem metod inwentaryzacji wskazanych w art. 26 ustawy o rachunkowości.
32. Zapewnić podejmowanie każdorazowo uchwał przez Radę Gminy w sprawie udzielenia pomocy finansowej innej jednostce samorządu terytorialnego, zgodnie z art. 216 ust. 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych.
33. W zawieranych umowach dotyczących udzielenia dotacji celowej z tytułu pomocy finansowej dla innych jednostek samorządu terytorialnego ujmować wszystkie elementy wymagane przez art. 250 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.
34. Zapewnić zaciąganie zobowiązań obciążających budżety lat przyszłych, w tym z tytułu dotacji celowej przekazywanej w ramach pomocy finansowej innej jednostce samorządu terytorialnego na podstawie upoważnień udzielonych przez organ stanowiący w uchwale w sprawie wieloletniej prognozy finansowej
35. Zapewnić przestrzeganie art. 30a ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, w szczególności w zakresie wymogu przedkładania sprawozdania z osiągnięcia przez nauczycieli średnich wynagrodzeń na poszczególnych stopniach awansu zawodowego Radzie Gminy Białaczów.

36. Zapewnić wykonywanie wniosków pokontrolnych ujętych w wystąpieniu pokontrolnym Izby, zgodnie z udzielaną odpowiedzią.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Pana Wójta o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w II części wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Gminy w Białaczowie
2. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Białaczowie
3. aa